

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collatie van P. Cornelius Hazart Priester Der Societeyt Jesv

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

Het II. Capittel. Raekende het bloedt, ofte den Beker.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71405)

sijn lichaem wil alleen gheestelijcker, ende niet lichamelijcker wijze ontfanghen hebben: Ick en verespfeche niet meer als eene: Die en syt ghy niet machtich by te setten (want eene ofte twee / die ghy syt ghehoon boort te brengen / hebbe ick boven gethoont hier geensins ter sake te dienen) soo blijven wy dan by de woorden Christi met de welcke hy ons belast te nemen / ende te eten dat lichaem / t'welck voor ons is ghecruyst gheweest. Nu dat lichaem en was niet gheestelijck / maer lichaemelijck / ende in sijn natuerlijck wesen; soo belast hy ons dan te nemen / ende te eten / niet een gheestelijck / maer sijn lichaemelijck lichaem soo het is in sijn natuerlijck wesen: Een lichaem in sijn natuerlijck wesen en konnen wy niet anders ontfanghen / dan het ons van Christo ghegeven wort: Het wort ons van hem gegeven lichamelijck / ende in sijn wesen (want soo is het boort ons ghekrupst geweest) ergo t'wordt van ons doock lichamelijck / ende in sijn wesen ontfanghen.

HET II. CAPITTEL.

Raekende het bloedt, ofte den Beker.

CAtholijck. Ick hebbe boven bemerckt dat Christus, noch pmant bande Apostelen / ofte Euangelisten opt gheseyt hebben / dat ons / in t' H. Avontmael / wijn wort gegeven: Nu sal ick bewijfen dat het sijn bloedt in substantie / ende wesentlijck is / t'ghene hy gegeven heeft in den beker: Waer upt volghen moet dat sijne woorden eygentlijck moeten genomen worden. Laet ons diehooren / soo se den H. Mattheus, ons hoorstelt. Hy nam den drinck-beker, ende gedanckt hebbende, gaf haer segghende drinckt alle daer uyt: Want dat is mijn bloedt, het welck voor vele vergoten wort

wort tot vergevinge der sonde. **De Heere Christus** dan belast uyt den beker te drincken: **Wat sul-**
len wy daer uyt drincken Heere? Wijn? ofte een
teeken van uw' bloedt? dat en hoort ghy my niet
segghe/ seyt Christus, waerom en ledt ghy op
mijne woorden niet? ick segghe: Drinkt uyt den
beker, want dat is mijn bloedt, ick en spreke noch
van wijn/ noch van teeken mijns bloeds; maer
ick segghe wydzuckelijck dat mijn bloedt in
den beker is: als ick u dan segghe/ dat ghy uyt
den beker sout drincken/ ick en segghe niet dat
ghy wijn, ofte een teeken mijns bloeds daer uyt
drincken sout/ maer mijn bloedt, ick en kan u dit
niet klaerder segghen: want genomen/ daer
waer ymant die een glas in de handt hadde/ en-
de septe aen een ander/ drinckt uyt dit glas/
want het is spaensche wijn: is dit niet klaer ge-
sept: daer is spaensche wijn in t'glas? alsoo
hebbe ick mede gesept: Drinkt uyt den beker, want
dat is mijn bloedt, dat woordken WANT, is de
reden/ waerom ghy drincken moet uyt den be-
ker/ te weten/ om dat mijn bloedt is in den be-
ker/ ofte soo Lucas seght/ om dat het den Beker
mijns bloets is.

Maer/ Heere/ ick moet u noch een woordken
braghen: onse Nieuwgesinde willen ons wijs
maeken/ datter uw' bloedt niet en is in wesen/
ende substantie; hoe sullen wy maeken? Wel/
antwoort Christus, of sy u wilden wijs maeken
dat wit/ swart is/ sonder daerom moeten ghe-
loeben? Ledt wederom op mijne woorden:

Ick en hebbe niet alleen gesept/ dat ghy mijn
bloedt uyt den beker sout drincken/ maer heb-
ber tot alle bebestinge/ ende versekeringhe by
gevoeght/ wat bloedt dat ghy daer uyt sout
drincken/ te weten/ dat/ t'welck vergoten soude
worden aen t'ker uys tot vergiffnisse der sonden. Des-
se woorden hebbe ick daer expresselijck by ghe-
voeght/ om dat ghy sout seker sijn/ dat ghy niet
een figure/ ofte teeken mijns bloeds/ ofte wijn/
uyt

uyt den beker sout drincken / maer mijn bloedt
in wesen / ende substantie : want t'ghene booz u
is vergoten aen t'krupg tot vergiffenisse der sonden,
ende is noch wijn / noch teeken mijns bloedts
geweest / maer mijn eegen bloedt in wesen / ende
substantie / als ick u dan segghe / drinckt uyt den
beker, want t'is mijn bloedt, t'welck voor u vergoten
wort tot vergiffenisse der sonden, ick en wille niet
segghe dat ghy uyt den beker sout drincken
wijn / of een teeken mijns bloedts / maer mijn
eeghen bloedt in wesen / ende substantie : ver-
volgens moeten mijne woorden niet figuerlijck,
maer eygentlijck verstaen worden.

De woorden handt H. Lucas sullen ons meer
lichtg gheben : Cap. 22. seyt hy / volgheng den
Griecyschen text : Dit is den beker het nieuwe te-
stament in mijnen bloede, welcken beker voor ul. uyt-
ghestort wort : Noteert / dat / volgens desen text /
Christus seyt / dat den beker selve booz ons uyt-
ghestort wort; soo besluyt ick dan in deser boe-
ghen:

Al wat hier wort gheseyt vergoten te sijn tot vergif-
fenisse der sonden, is het warachtich bloedt Christi ghe-
weest, ende niet wijn:

Maer t'ghene in den beker was, is dat gheweest
t'welck vergoten wiert tot vergiffenisse der son-
den:

Ergo t'ghene in den beker was, is gheweest het wa-
rachtich bloedt Christi, ende niet wijn.

De eerste boozstellinghe is ghewis / ende
klaer / want niets en kost booz ons vergoten
worden tot verghevinge der sonden, als het bloedt
Christi, siet 1. Pet. 1. v. 19. Rom. 3. v. 19. Rom. 3. v. 14. Ioan.
1. v. 7. ende elders.

De tweede boozstellinghe / is mede soo klaer
als den dagh / uyt den Griecyschen text handt
H. Lucas nu datelijck van my bygebracht / daer
uytdruckelijck wort gheseydt / dat den Beker
selve wiert uyt-ghestort tot vergiffenisse der son-
den; dit en kan niet anders verstaen worden /
als /

als / dat upt den beker ghestoxt wierdt tot verghiffenisse der sonden, dat / t'welck in den beker was: Nu dan / dat / t'welck inden beker was / ende upt ghestoxt wierdt / of het was bloedt / of het was wijn: t'en kost gheuen wijn sijn / want t'is eene grove lasteringhe te segghen / dat Wijn hoor ons soude ghestoxt sijn tot verghiffenisse der sonden, soo is het dan waerachtigh / ende natuerlijck bloedt Christi gheweest / t'welck metter daet in den beker was / ende daer upt ghestoxt wierdt: daerom woxt oock byghetoeght: T'is den beker, in mijnen bloede, dat is / den beker van mijn bloedt: **Ick herhale nu noch eens mijn hoorgaende argument op een ander maniere: dooz eenen Syllogismus expositorius.**

Dat, t'welck vergoten is tot vergevinghe der sonden, is het bloedt Christi gheweest, ende niet wijn;

Dat, t'welck vergoten is gheweest, was in den beker:

Ergo, dat, t'welck in den beker was, was het bloedt Christi, ende niet wijn.

Dolght dan hier upt dat de woorzen Christi Dit is mijn bloedt, niet figuerlijck, ofte oneyghentlijck, maer eyghentlijck, soo als sy lupden / sonder bydoen van / teecken, moeten verstaen worden.

Partije. De woorzen ober den drinck-beker moeten figuerlijck verstaen worden / want de Heere Christus seght / dat den drinck-beker het nieuw testamentis; maer den drinck-beker en is in het nieuw testament niet verandert gheweest / soo moeten dan de woorzen ober den drinck-beker niet eyghentlijck maer figuerlijck verstaen worden.

Catholijck. Dit is / hoorwaer / een slauw reden / ende een seer arm bescheedt: want Christus heeft sijn selben verklaert / wat hy dooz dit woorzeken (Beker) wilde verstaen hebben / te weten / niet het vat / ofte kroeg van steen / tin / of silber ghemaecht / maer dat / t'welck in den beker was: Want als de Evangelisten verhaelt hebben / dat Christus den Beker nam in sijne hand

handen / sy voegghender hy / dat hy aen sijne Apostelen ghepdt heeft / Drinckt alle daer uyt, waer mede hy te kennen gheeft / dat hy sprack van't ghene in den beker was, want hy seyde: Drinckt het ghene in den beker is. Wanneer hy dan seght / den beker is het nieuw testament, hy en spreekt vanden beker selbe niet / maer volghens sijn eyghen verklaringhe / van't ghene in den beker was / ofte van dat / t'welck de Apostelen upt den beker moesten drincken : en van dit seght hy klaer / dat het sijn bloedt is / ende sijn bloedt is waerachtelijck het nieuw testament / soo Paulus seydt *Heb. 10. 29.* soo en spreekt van Christus hier niet figuerlijck, maer warachtelijck, niet oneyghentlijck, maer eyghentlijck. Want hy heeft selbe verklaert / dat hy niet en sprack vanden beker, maer van't ghene in den beker was.

Partije. Den Beker wordt ghenomen booz't ghene in den beker was : Ergo hy spreekt figuerlijck, ende oneyghentlijck.

Catholijck. Ten volghet niet dat hy daerom figuerlijck spreekt: want Partije selbe moet my bekennen dat den beker booz' soo deel als hy van steen / ofte eenighe andere materie was / gheen figure en was van't nieuw testament: Ergo niet figuerlijck.

Hi loochene te oock / dat hy hier oneyghentlijck spreekt / want voor eerst, die maniere van spreken / drinckt dat glas, of dien beker is goet, of dat vat is fransch, spaensch, &c. is soo ghemeen onder de menschen / ende van alle tijden soo ghebruyckelijck gheweest / dat se wel by magh passeren booz' een eyghene maniere van spreken / ofre immers booz' soodanighe / die oock een kindt soude verstaen.

Ten anderen / hoe volghet dit? Christus noemt den Beker, inde plaetse van't ghene in den beker was: Ergo hy spreekt oneyghentlijck van't ghene in den beker was? t'is eben of iemandt sittende op een maeltijdt / seyde: drinckt dit glas.

Hy

Hy noemt het glas, in de plaetse vanden wijn / die daer in is: Ergo hy spreekt oneyghentlijck vanden wijn / ofte seght / dat in't glas / maer een teecken van wijn is: wegh / wegh met sulcke monsters van consequentien.

Hoe dat ghy van dese woorden / den Beker is't nieuw testament, neemt / ofte niet: eyghentlijck / ofte oneyghentlijck / dit blijft vast / ende ghe- wis / dat dese woorden Christi, dit is mijn bloedt t'welck voor u lieden vergoten wordt tot vergevinghe der sonden, niet oneyghentlijck, of figuerlijck, maer eyghentlijck, ende warachtelijck moeten verstaen worden / van't eyghen / ende natuerlijck / substantieel bloedt Christi, t'welck hy ons belast te dinken.

HET III. DEEL.

HET I. CAPITTEL.

Het voorgaende wordt bevesticht
met de woorden vanden H.

Paulus. 1. Cor. 11.

O ozdentlijck boozt te gaen sullen wy het heel verhael vanden H. Paulus de- len in verscheyden deelen / ende rhoonen dat den selven Apostel nootzakelijck moet spre- ken van jet anders als broodt / ende wijn / ofte van een teecken ende figure des lichaems ende des bloedts.